

การพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการป้องกันและควบคุม การแพร่กระจายเชื้อดื้อยาของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลแกดดำ จังหวัดมหาสารคาม

Development of practice prevention and control for antimicrobial-resistant -bacteria transmission
by nursing staff in kaedam hospital

พนริพา จันทรศรี
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

บทคัดย่อ

โรงพยาบาลแกด้า เปิดให้บริการครอบคลุมทุกกลุ่มโรค จากการรวบรวมข้อมูลสถิติผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยา

ปีงบประมาณ 2565–2568
พบว่า ผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
จำนวน **14 ราย , 49 ราย , 75 ราย** ตามลำดับ
(ข้อมูลช่วงเดือน ต.ค. 67–ม.ค. 68)

พบผู้ติดเชื้อดื้อยา 21 ราย
เชื้อดื้อยาที่พบมากที่สุด ได้แก่ เชื้อ ESBL (E. coli)
รองลงมา ได้แก่ CRE , MRCoNS , MDR และ MRSA
โดย Urine Culture เป็นแหล่งพบเชื้อดื้อยาสูงสุด
(รวม 71 ครั้งในช่วง 3 ปี) และ Hemoculture
พบเชื้อดื้อยาหลากหลายชนิดรวม 42 ครั้ง

ผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อดื้อยา Refer back จาก โรงพยาบาลมหาสารคามกลับมาดูแล ต่อเนื่องในโรงพยาบาลแกด้า จำนวน **5 ราย**

จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อดื้อยาโดยเฉพาะในกลุ่มบุคลากร
พยาบาลที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด แนวปฏิบัติทางการพยาบาล (Nursing Practice Guidelines: NPGs) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญใน
การสนับสนุนการดูแลผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และลดการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยา (American Nurses Association, 2021)

วัตถุประสงค์ ของการวิจัย

1

เพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันและ
ควบคุมการแพร่กระจายเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพใน
โรงพยาบาลแคว้น จังหวัดมหาสารคาม

2

เพื่อประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวทางปฏิบัติดังกล่าว
ในด้านความรู้และพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพ

วิธีการศึกษา ////

รูปแบบวิธีการวิจัย

การศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพในโรงพยาบาลเก่า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานภายในโรงพยาบาลเก่า จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

หอผู้ป่วยใน : พยาบาลวิชาชีพ
จำนวน 15 คน

แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน : พยาบาลวิชาชีพ
จำนวน 10 คน

แผนกผู้ป่วยนอก : พยาบาลวิชาชีพ
จำนวน 5 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

เดือน มีนาคม 2568 ถึง เดือน กันยายน 2568

วิธีการศึกษา ////

เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการวิจัย

โดยทำการประยุกต์จากงานวิจัยของ วลลภา ช่างเจรจา (2562) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1 เครื่องมือในการทดลอง

แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ ในโรงพยาบาลแຄดํา ได้แก่

พัฒนารูปแบบการส่งข้อมูลและ
การนำส่งข้อมูลผู้ป่วยติดเชื้อมื้อยา

ปรับปรุงแนวทาง
การจัดการเชื้อมื้อยา

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ
พยาบาลวิชาชีพ

2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบรวบรวมสถานการณ์การเฝ้าระวังการติดเชื้อมื้อยาในโรงพยาบาลแຄดํา

แบบทดสอบความรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน และแผนกผู้ป่วยนอก

ผลการศึกษา

บุคลากรทางการแพทย์ จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อดื้อยา

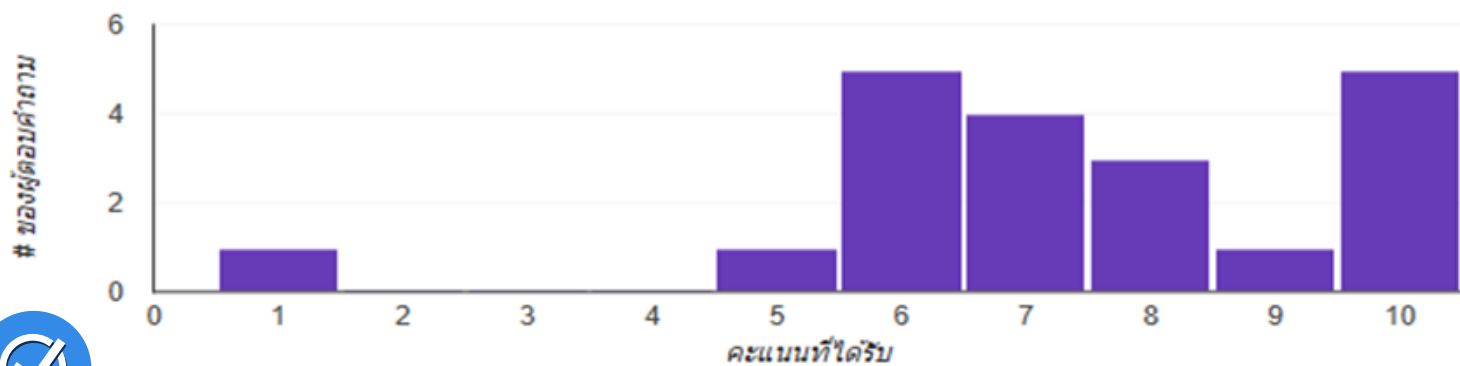
Pre-test พยาบาล

ค่าเฉลี่ย
7.35 / 10 คะแนน

ค่ามัธยฐาน
7 / 10 คะแนน

ช่วง
1 - 10 คะแนน

การแจกแจงคะแนนรวม

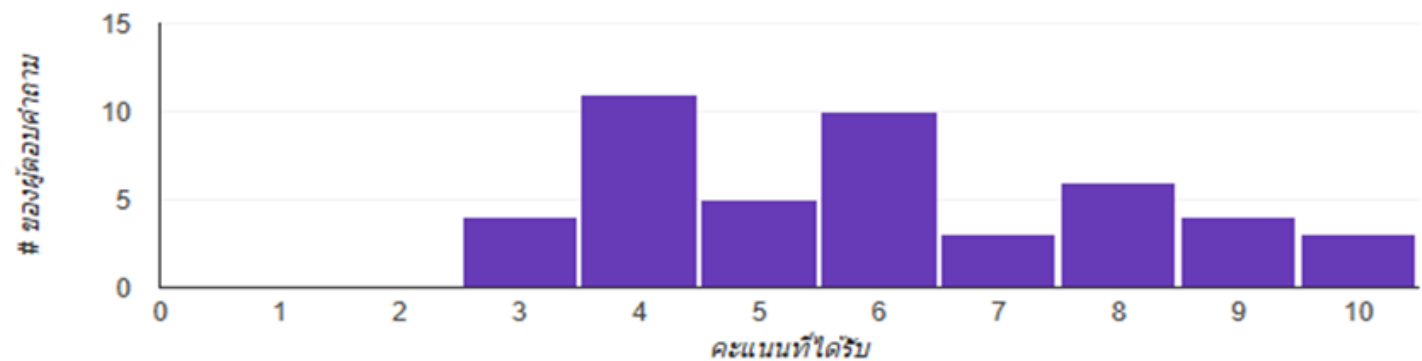
Pre-test บุคลากรทั่วไป

ค่าเฉลี่ย
6 / 10 คะแนน

ค่ามัธยฐาน
6 / 10 คะแนน

ช่วง
3 - 10 คะแนน

การแจกแจงคะแนนรวม

Post-test พยาบาล

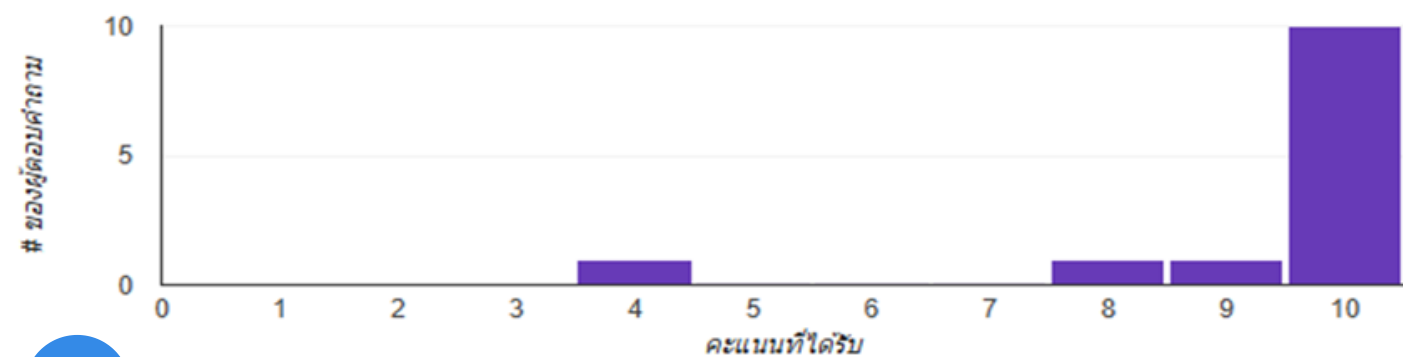
ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.96 คะแนน
คิดเป็นร้อยละ 19.6

ค่าเฉลี่ย
9.31 / 10 คะแนน

ค่ามัธยฐาน
10 / 10 คะแนน

ช่วง
4 - 10 คะแนน

การแจกแจงคะแนนรวม

Post-test บุคลากรทั่วไป

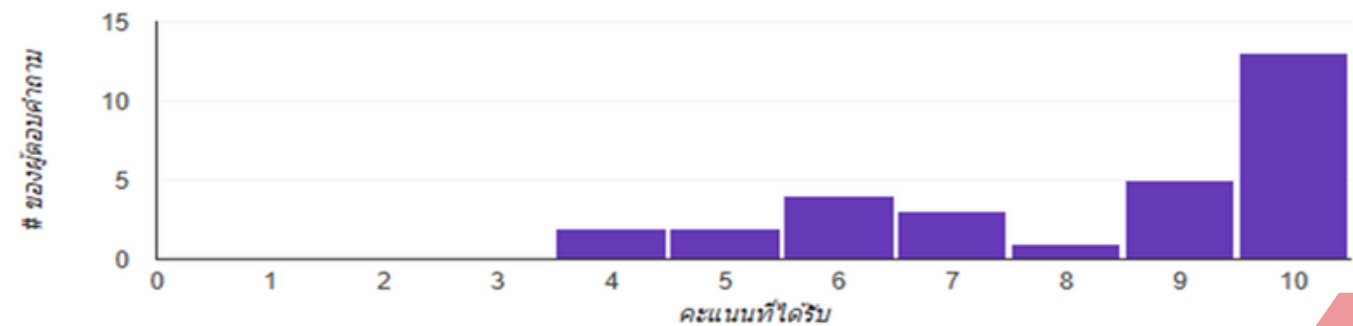
ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2.2 คะแนน
คิดเป็นร้อยละ 22

ค่าเฉลี่ย
8.2 / 10 คะแนน

ค่ามัธยฐาน
9 / 10 คะแนน

ช่วง
4 - 10 คะแนน

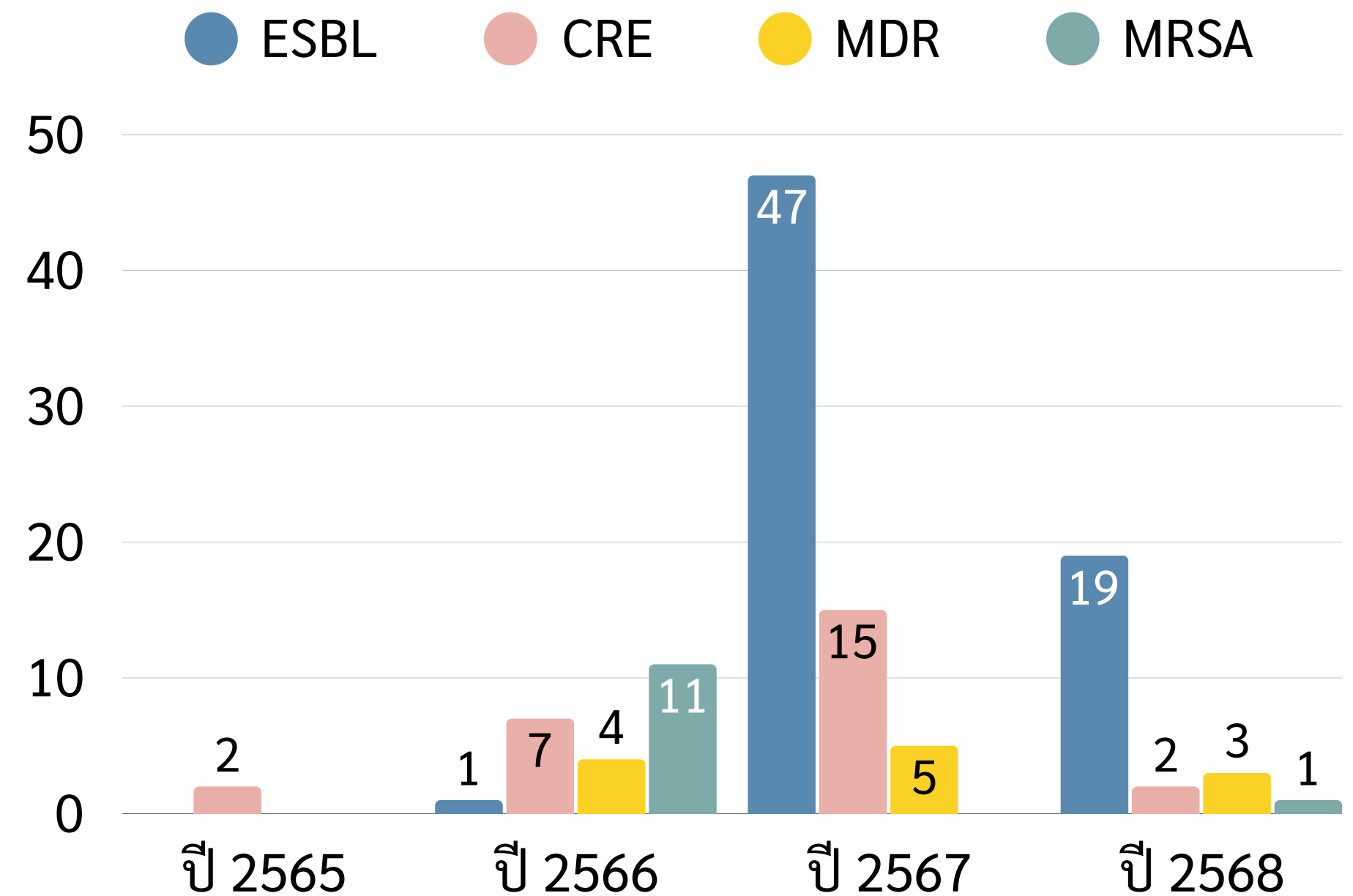
การแจกแจงคะแนนรวม

ผลการศึกษา

สรุปรวมเชื้อดื้อยา แยกตามชนิดการดื้อยา ประจำปีงบประมาณ 2565-2568 (รายปี)

ชนิดการดื้อยา	จำนวนเชื้อ			
	ปี 65	ปี 66	ปี 67	ปี 68 (ต.ค - เม.ย.)
ESBL	0	1	47	19
CRE	2	7	15	2
MDR	0	4	5	3
MRSA	0	11	0	1
รวมทั้งหมด	2	23	67	25

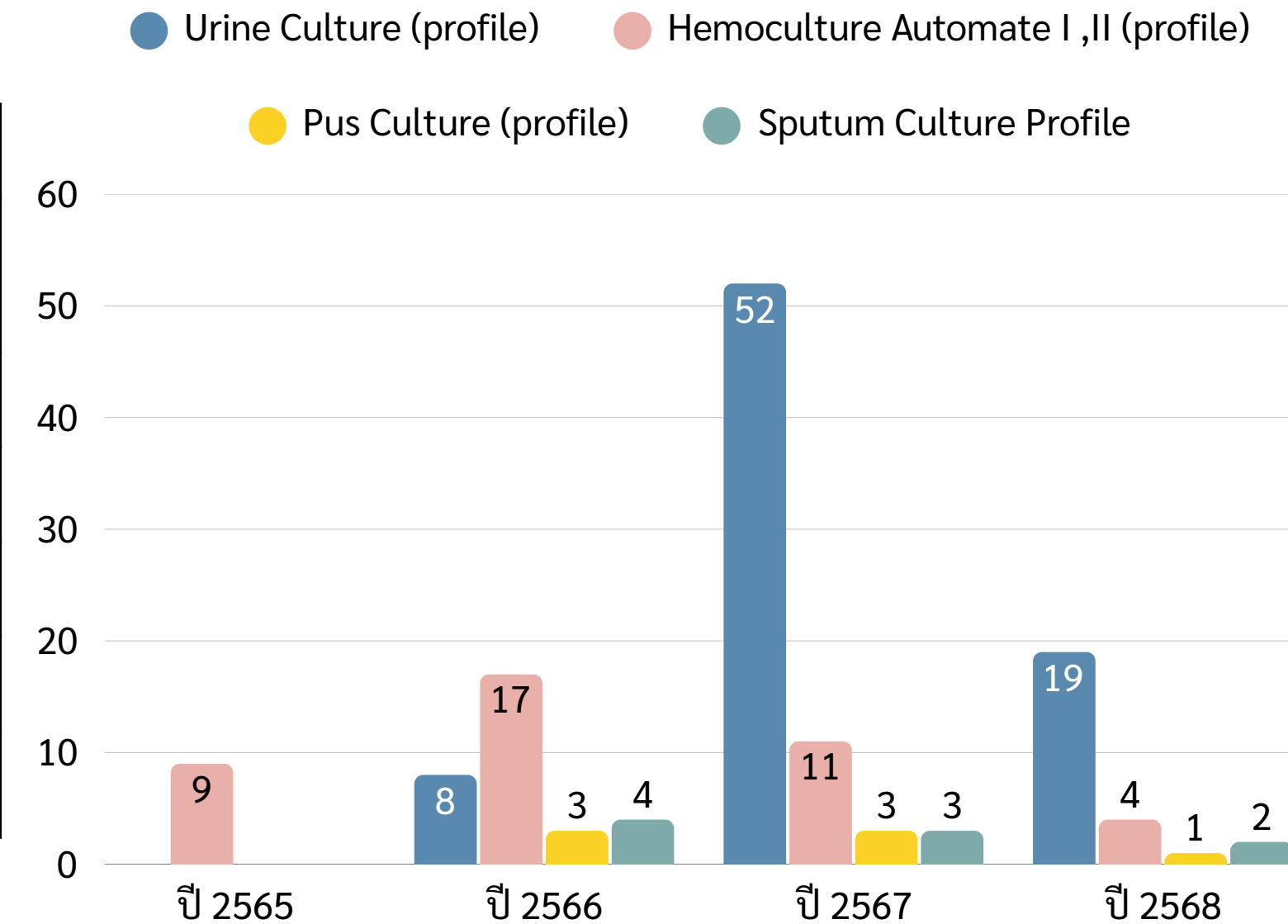

ผลการศึกษา

สรุปรวมเชื้อดื้อยา **แยกตามสิ่งส่งตรวจ** ประจำปีงบประมาณ 2565-2568 (รายปี)

รายการตรวจ	จำนวนเชื้อ			ปี 68 (ต.ค - เม.ย.)
	ปี 65	ปี 66	ปี 67	
Urine Culture (profile)	0	8	52	19
Hemoculture Automate I ,II (profile)	9	17	11	4
Pus Culture (profile)	0	3	3	1
Sputum Culture Profile	0	4	3	2
รวมทั้งหมด	9	32	69	26

ผลการศึกษา

การใช้แนวทางการป้องกัน
การแพร่กระจายเชื้อดื้อยา
ที่พัฒนาขึ้น จะสามารถลดอัตรา
การติดเชื้อมื้อยาในโรงพยาบาลได้

บุคลากรทางการแพทย์
จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม
ที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการป้องกัน
การติดเชื้อมื้อยา

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้รูปแบบ Action Research มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคลากรและลดอุบัติเหตุการติดเชื้ในโรงพยาบาล เช่น งานวิจัยของวัลลภา ช่างเจรจา (2562) พบว่าแนวทางการพัฒนาระบบเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาโดยใช้กิจกรรมกลุ่มและการมีส่วนร่วมสามารถลดอัตราการติดเชื้ได้อย่างมีนัยสำคัญรวมทั้งงานวิจัยในโรงพยาบาลชุมชนหลายแห่งที่ใช้กรอบของ WHO และ RDU แสดงให้เห็นว่า

การให้ความรู้ควบคู่กับระบบรายงานและติดตามผล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานและการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสมของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

- 1** พยาบาลวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการแพร่กระจายเชื้อตื้อยา เนื่องจากเป็นบุคลากรที่อยู่ใกล้ชิดผู้ป่วยมากที่สุด มีหน้าที่ในการดูแลปฏิบัติการพยาบาล การสังเกตอาการ การให้ยา และการประเมินความเสี่ยง
- 2** พยาบาลควรปฏิบัติตามมาตรฐานของ IPC และแนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างสมเหตุผล
- 3** ต้องได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ ความตระหนัก และทักษะที่จำเป็นในการควบคุมเชื้อตื้อยาซึ่งกระบวนการนี้มีความยืดหยุ่นสามารถหมุนเวียนเป็นวัฏจักรอย่างต่อเนื่อง
- 4** เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติของพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็กอย่างโรงพยาบาลแกดำ

THANK YOU
KAEDAM HOSPITAL

